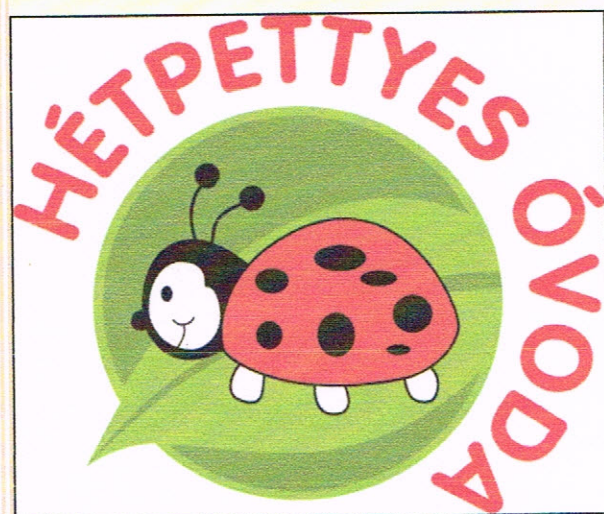

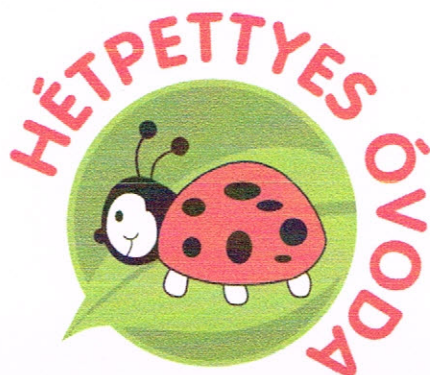
Hétpettyes Óvoda – Pedagógia Program

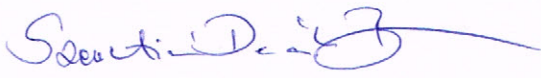

2020.

HAGYOMÁNY, KÖRNYEZET,
EGÉSZSÉG

Hétpettyes Óvoda Pedagógiai Programja
„HAGYOMÁNY, KÖRNYEZET, EGÉSZSÉG”

Intézmény neve	Hétpettyes Óvoda
Címe:	8000 Székesfehérvár Taksony u. 27/a
OM azonosítója	029861

sorsz	<p align="center">20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet</p> <p align="center">85. § (1)</p> <p align="center"><i>A nevelési-oktatási intézmény által kiadmányozott iratnak tartalmaznia kell</i></p>	
1.	a) a nevelési-oktatási intézmény aa) nevét,	Hétpettyes Óvoda
2.	a) a nevelési-oktatási intézmény ab) székhelyét,	8000 Székesfehérvár, Taksony u. 27/a
3.	OM azonosítóját	029861
4.	b) az iktatószámot,	311/Ó/2020
5.	c) az ügyintéző megnevezését,	Szemetiné Deák Barbara
6.	d) az ügyintézés helyét	8000 Székesfehérvár Taksony u. 27/a
7.	d) az ügyintézés idejét,	dátum: Székesfehérvár 2020.08.31.
7.	e) az irat aláírójának nevét,	<p align="center">Szemetiné Deák Barbara</p> <p align="center">név</p>
8	aláírását	 <p align="center">aláírás</p>
9	e) az irat aláírójának beosztását	<p align="center">óvodavezető</p>
10	f) a nevelési-oktatási intézmény körbélyegzőjének lenyomatát.	

I. HELYZETELEMZÉS	6
1. Az óvoda bemutatása	6
2. Az óvoda környezete és története	6
3. Óvodánk feltételrendszere	7
3. 1. Személyi feltételek	7
3. 2. Tárgyi feltételek	8
4. Óvodakép	8
5. Gyermekkép	9
6. Óvoda jövőképe	9
II. NEVELÉSÜNK ALAPJAI	10
1. Alapelveink	10
2. Nevelési értékeink	10
3. Küldetésnyilatkozatunk	13
4. Az óvoda nevelési célkitűzései	14
5. Az óvoda programjának alapja	14
5.1. Hagyományörzés	14
5.2. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei	18
6. Az óvodai nevelés feladatai	20
6.1. Az egészséges életmód alakítása	20
6.1.1. Az egészséges életmódra nevelés célja	20
6.1.2. Az egészséges életmódra nevelés feladata	20
6.1.3. Az egészséges életmód alakításának tartalma:	20
6.1.3.1. Gondozás	22
6.1.3.2. Testi nevelés elősegítése	23
6.1.3.3. Egészséges táplálkozás	23
6.1.3.4. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások	24
6.1.3.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése	24
6.1.3.6. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása	25
6.1.3.7. Egészséges környezet biztosítása	25
6.1.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	26
6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés fejlesztése	26
6.2.1. Az érzelmi, az erkölcsi, közösségi és az értékorientált nevelés célja	26
6.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi, közösségi és az értékorientált nevelés feladata	26
6.2.2.1. A befogadási rendszer kialakítása	27
6.2.2.2. Szokás-, normarendszer	29
6.2.2.3. Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése	29
6.2.2.4. Társas kapcsolatok alakulásának segítése	30
6.2.2.5. Erkölcsi normák megalapozása	30
6.2.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	32
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	33
6.3.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja	33
6.3.2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	35
III. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	37
1. Játék	37
1.1. A játék célja	37
1. 2. Az óvodapedagógus feladatai	37
1.3. A játék tartalma	38
1. 4. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása	38
1.5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	39
2. Verselés, mesélés	40
2.1. A verselés, mesélés célja	40
2.2. Az óvodapedagógus feladatai	40
2.3. A verselés, mesélés tartalma	41
2.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	43
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43
3.1. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja	43

3.2. Az óvodapedagógus feladatai	43
3.3. Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tartalma	44
3.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	44
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	45
4.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja	45
4.2. Az óvodapedagógus feladatai	45
4.3. Az ábrázoló tevékenységek szinterein a feltételek megteremtése	46
4.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	47
5. Mozgás	47
5.1. Mozgás célja	47
5.2. Az óvodapedagógus feladatai	47
5.3. A mozgás hatása a képességfejlesztésben	48
5.4. A mozgásfejlesztés tartalma	48
5.5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	51
6. A külső világ tevékeny megismerése	52
6.1. A külső világ tevékeny megismerése – környezet és természet	52
6.1.1. A külső világ tevékeny megismerésének célja	52
6.1.2. Az óvodapedagógus feladatai	52
6.1.3. A természeti és társadalmi környezet megismerésének tartalma, témakörei	52
6.1.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	56
6.2. A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggések	58
6.2.1. A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggések célja	59
6.2.2. Az óvodapedagógus feladatai	59
6.2.3. A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai szinterei	59
6.2.4. A fejlesztés tartalma	60
6.2.5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	60
7. A munka jellegű tevékenység	60
7.1. A munka célja	60
7.2. Az óvodapedagógus feladatai	61
7.3. A munka jellegű tevékenységek területei	61
7.4. A munkajellegű tevékenység tartalma	62
7.5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	62
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	62
8.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja	62
8.2. Az óvodapedagógus feladatai	63
8.3. A tanulás feltétele, formái, típusai, elvei	63
8.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	65
IV. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK	68
1. Szervezeti és időkeretek	68
2. Napirend, heti rend kialakítása	68
3. Az óvodai nevelés tervezése	71
4. A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok	73
4.1. A gyermekek mérése és értékelése az óvodában	73
4.2. A csoport előrehaladásának értékelése	75
4.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére	76
V. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	77
1. Közvetlen partnerek	77
1.1. Szülő- gyermek- pedagógus együttműködésének formái	77
1.2. Óvoda- Fenntartó	80
1.3. Óvoda- Iskola	80
2. Közvetett partnerek	81
2.1. Óvoda- Közművelődési Intézmények	81
2.2. Óvoda- Civil Szervezetek	81
2.3. Óvoda- Egészségügyi szervek, Gyermekjóléti Szolgálat, szakmai szakszolgálat	81
2.4. Óvoda- más óvodák	82

VI. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	82
1. Gyermekvédelem	82
1.1 A gyermekvédelem célja	82
1.2. A gyermekvédelem feladata	83
1.3. A gyermekvédelem gyakorlata	83
1.4. Fejlődés eredménye az óvodáskor végére	84
2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.....	84
2.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	85
2.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	85
2.1.1.1. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok	86
2.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek.....	92
2.1.3. Kiemelten tehetséges gyerekek	97
2.1.4. Idegen ajkú, nem magyar állampolgárságú gyermekek integrációja és inkluzív nevelése óvodánkban ...	98
2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	98
2.2.1. A hátrányos helyzetű gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések területei	99
2.2.1.1. Szervezési feladatok	99
2.2.1.2. A nevelőtestület együttműködése	99
2.2.1.3. Pedagógiai munka kiemelt területei	99
2.2.1.4. Szülőkkel való kapcsolat, együttműködés	100
2.3. Az óvodapedagógus feladatai	100
2.3.1. Óvoda- iskola átmenet támogatása.....	101
2.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	101
VII. FELHASZNÁLT IRODALOM.....	102
VIII. MELLÉKLET.....	106
IX. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ-FEJLESZTŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE.....	109
X. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	113
XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	114

I. HELYZETELEMZÉS

1. Az óvoda bemutatása

Zöld lomboktól átölelt hatalmas udvaron, barátságos környezetben, friss, tiszta levegőn tölthetik gyermekéveiket a hozzánk járó gyermekek. Az önfeledt vidámság, a felszabadult mozgás, a közös éneklés, népdalok, népi játékok, világnapok, jeles napok átörökítése segít megőrizni a szűkebb környezetünk népi hagyományait.

Hiszünk abban, hogy a nevelés eredményessége gyermek- a szülő- s az óvónő – egymásra ható, egymást segítő harmonikus együttműködéstől függ. Kölcsönös, őszinte kapcsolatra törekszünk a szülőkkel.

Olyan óvodai élet megteremtésére törekszünk, mely a természeti és társadalmi környezettel szoros kapcsolatban értékeket teremt és közvetít; szeretetteljes légkört sugároz; biztonságérzetet nyújt, érzelmekben, élményekben, tevékenységekben gazdag; képességeket, készségeket fejleszt; tiszteletben tartja a gyermek jogait, egészségét, érdeklődését, autonómiáját, adottságait

Lelkiismeretes, innovatív nevelőtestületünk mindent megtesz annak érdekében, hogy az óvodánkba járó valamennyi kisgyermek felkészülten, és arra éretten kezdjen iskolát.

Az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezése az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését szolgálja. Gondos odafigyeléssel biztosítjuk az egyéni követést valamennyi gyerek számára, sajátos eszközeink révén segítjük a kiemelkedő képességű gyerekek differenciált fejlesztését.

Rugalmas napirendünk biztosítja a játékidő sérthetetlenségét, gazdag játék- és eszközvilágunk hozzájárul a sokoldalú tapasztalatszerzéshez.

2. Az óvoda környezete és története

Óvodánk székhelye Székesfehérvár kertvárosában, csendes, nyugodt környezetben található.

Az óvoda épülete 1955-ben épült, azóta funkcionál, nemzedékek nőttek fel benne. Az évek során több átalakításon, felújításon ment keresztül. Négy csoportszobánk van, abból három nagyméretű, egynek az alapterülete kisebb. Csoportszobáink tágasak, világosak. Felszereltségük jónak mondható, méretük megfelel az előírásnak.

Az épület alapterülete nem igen teszi lehetővé a tágas kiszolgálóhelyiségek meglétét. A tálalókonyha mérete megfelelő, az iroda, az öltözők azonban nagyon szűkösek. Nem rendelkezünk tornateremmel, orvosi szobával.

Az udvar közel 3000 m² alapterületű. A szomszédos telektől nádkerítés, az utcafronttól pedig fémkerítés mellett sövénybokrok választják el. Két homokozó, egy fedett betonalapú pavilon és sok fából készült mozgásfejlesztő játék, hinták, biztosítják a gyermekek szabadban való tartózkodását.

2003 májusában elkészült az országban egyedülálló kezdeményezésként a „Kölyökvárosunk”, melyben 7, fából készült kis ház található (kávézó, iskola, fodrásműhely, autószerelő műhely benzinkúttal, virágbolt, élelmiszerbolt), s mely az udvari szerepjátásra nyújt kiváló lehetőséget. A „várost” betonnal fedett utak szegélyezik, ezen a gyerekek gokartoznak, kerékpároznak, görkorcsolyáznak.

2004 tavaszán szülői támogatással kialakítottunk egy kerti tavat, melyben gyermekeink számára az egyszerű vízi világ működésének megfigyelésére nyílik lehetőségük. A kerti tó

körbeültetése, növényvilág szaporítása és a díszkerítés körbekerítésével nem csak a biztonságos távoltartást tesszük lehetővé, hanem esztétikai élményt is nyújt.

2000 augusztusától alapítványi formában működünk. Az alapítványt nyugdíjas emberek hozták létre a fiatal generáció iránt érzett felelősségüktől áthatva azzal a szándékkal, hogy minél szélesebb körben segítsék az egészséges gondolkodású ifjúság felnövekedését. Így közvetlen ráhatásuk legyen a felnövekvő generációra- jött létre az óvoda.

Óvodánk tagóvodája Székesfehérvár vasútállomásához közel, csendes, nyugodt környezetben található. Csoportszobáink tágasak, világosak, kertre néző fekvésűek. Csoportszobán belül tagoljuk a játéktérket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpolicok, játszószőnyeg, szerepjátékra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természet- és élősarok.

Udvarunkban gyümölcsfák pompáznak, amelyek ültetésében és gondozásában a gyermekek tevékenyen részt vesznek. Kialakítottunk egy kisebb zöldségeskertet és egy fűszernövényest. Két kisebb virágskertet ültethetnek tele a gyermekek tavasszal és ősszel, virágokkal, virághagymákkal. Óvodánkba járó gyermekeknek egész évben lehetőségük van megfigyelni, hogyan alkalmazkodnak a fák az évszakok változásaihoz, miből lesznek és hogyan fejlődnek a zöldségek, gyümölcsök. A kertgondozáshoz gyermekméretű kerti eszközök állnak rendelkezésre. A kertben lévő komposztládában gyűjtjük a kerti munka során keletkező biohulladékot. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől.

Jól felszerelt játszótérrel rendelkezünk. Mászókák, láncos lépegető, csúszda, két homokozó, babaház és tányérhinta biztosítja a gyerekek számára a változatos szabadterei tevékenységeket. Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek, és többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabadlevegőn történő futkározáshoz, kocogáshoz megfelelő füves területet biztosítunk. Gumitéglával leburkolt területünk a szervezett mozgásfejlesztés színtere. Az állandó folyadékpotlásti lehetőséget kültéri ivókúttal biztosítjuk a gyermekek számára.

3. Óvodánk feltételrendszere

3. 1. Személyi feltételek

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. A pedagógiai munkához szükséges az óvodapedagógusok napi 2 óra átfedési ideje, különösen a mikro-csoportos és párhuzamos tevékenységek megszervezéséhez, a differenciált nevelő-fejlesztő tevékenységhez, valamint a séták, kirándulások, a környező világ megismeréséhez van szükség. Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt, egymás támogató munkája hozzájárul az óvodai nevelés

eredményességéhez. A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákat is.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Óvodavezető	1
Óvodavezető helyettes	1
Tagóvoda vezető	1
Óvodapedagógus	az óvodai nyitvatartási időn belül 08.00 órától a PP megvalósításához, a nevelő, fejlesztő tevékenységhez a fenntartó által meghatározott létszámban
Dajka	óvodai csoportonként 1
Pedagógiai asszisztens	4 óvodai csoportonként 1
Konyhai kisegítő	székhelyen és tagintézményben 1-1 fő
Karbantartó, kertgondozó	székhelyen és tagintézményben 1-1 fő
Pedagógiai munkát segítők megbízással (logopédus, gyógy- fejlesztőpedagógus)	3

3. 2. Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésre állnak, ezek folyamatos pótlása, korszerűsítése a mindenkor éves költségvetés függvénye.

4. Óvodakép

Óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit, az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció. Óvó, védő funkciójában óvodánk rendszeresen együttműködik az egészségügyi intézményekkel, (gyermekorvossal, védőnővel, fogászáttal), a pedagógiai szakszolgálatokkal és a gyermekjóléti szolgálattal.

Óvodánk közvetlenül segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését. Az óvoda tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek beóvodáztatásától az iskolába lépéséig. Biztosítja az óvodáskorú

gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a szabad játék lehetőségét. Az intézménybe beíratott gyermekek számára megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört. Közvetetten segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, a dolgozók személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Beszélő környezetével biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

Különös gondot fordítunk a gyermekbalesetek megelőzésére.

5. Gyermekkép

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás az esélyteremtés az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében: a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését fontos feladatunknak tekintjük, ezért fejlesztési stratégiánk kimunkálásában minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést. Törekszünk a gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére, valamint elősegíteni a nemek társadalmi egyenlőségének megvalósítását és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását, biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét. Törekszünk arra, hogy gyermekeink egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek. Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának

A gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban, annak érdekében, hogy elérjék az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

6. Óvoda jövőképe

Olyan óvodát szeretnénk, ahol az élményközpontú nevelésben az érzelmi intelligencia fejlesztése legalább akkora hangsúlyt kap, mint az értelmi nevelés. Óvodánk jövőképében a gyermekeket elfogadás, tisztelet megbecsülés és szeretet veszi körül, a kollégákra pedig az egymás közötti nyitottság, empátia és segítőkészség jellemző.

II. NEVELÉSÜNK ALAPJAI

1. Alapelveink

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt, miközben érvényesíti a családokkal való együttműködés során a segítség családhoz illesztett megoldásait, az intervenciós gyakorlatot.

A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.

Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör feltétele és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembe vétele, és szükségleteinek kielégítése.

Érvényesül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedések, műveltségterületek közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatása az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása.

A gyermekek folyamatos értékelése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái

2. Nevelési értékeink

Nevelési értékek	Pedagógiai feladat
A mozgás prioritása	<p>A játékos, mindennapos mozgás által a mozgásigény kielégítése, felkeltése mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével</p> <p>A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása</p> <p>Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése</p>
Az egészséges életmód kialakítása és fenntartása	<p>A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése</p> <p>Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása,</p> <p>A gyermek komfortérzetének biztosítása és a testi fejlődés elősegítése</p> <p>A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítás</p>
A játék elsődlegessége	Rugalmas napirend biztosítása

	<p>A szabadjáték elfogadása: az egyes gyerekek játékfejlődése, az egyéniségben rejlő lehetőségek támogatása, a társas együttműködésben rejlő lehetőségek támogatása</p> <p>Derűs, nyugodt légkör biztosítása</p> <p>A játék sokoldalú fejlesztő hatásának kibontakozásához változatos eszköztár biztosítása.</p> <p>A tárgyi környezet kiszolgáló funkciójának bővítése.</p>
Az érzelmi az erkölcsi és a közösségi nevelés fejlesztése	<p>Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása.</p> <p>Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése.</p> <p>Értékek, normák kialakítása.</p> <p>Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése saját élethelyzetbe való megtapasztalása, a dolgozók modell értékű bánásmódja során</p> <p>A közösségi nevelés az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.</p>
Az egyéni különbségek tiszteletben tartása	<p>Az egyéni fejlődési ütem nyomon követése a képesség fejlesztéshez kidolgozott szempontok alapján.</p> <p>Minden pedagógustól és nem pedagógus kollégától elvárás a másság elfogadása, a tolerancia, és a segítőkészség.</p> <p>Fejlődési lapok vezetése</p> <p>Tervezőmunkánál a gyermek fejlettségének figyelembe vétele.</p>

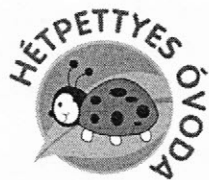
Működési értékek	Működési feladat
Minőség iránti elkötelezettség	<p>A PP minőségi megvalósítása</p> <p>(a mozgás, a testséma, a percepció és a verbális fejlesztés).</p> <p>Helyi nevelési célok elfogadása, azokkal való azonosulás.</p> <p>Egyénre szabott, tudatos, célzott fejlesztés.</p> <p>Gyermek centrikus pedagógiai szemlélet, a gyermekek szeretete, tisztelete.</p>

	<p>Empátiás, nyugodt, biztonságot nyújtó légkör</p> <p>A tevékenykedés, élményszerzés lehetőségeinek változatossága.</p> <p>Szakmai elhivatottság.</p> <p>Másság elfogadása, értékeinek tudatos közvetítése a gyermekek felé.</p> <p>Értéorientáltság, pozitív beállítottság.</p>
Együttműködési készség	<p>A kommunikáció eszközrendszerének széleskörű alkalmazása (kommunikációs készségek, véleményalkotás, vitakészség fejlesztése).</p> <p>A döntések és a változások menedzselése, csoportmunka (team munka) a közös célok megvalósításához.</p> <p>A dolgozókkal és partnerekkel való jó kapcsolat kialakítása.</p> <p>Társadalmi részvétel biztosítása: csoporthoz tartozás, szociális érzékenység, szolidaritás, feladatvállalás, önkéntesség, civil kezdeményezőkészség.</p>

3. Küldetésnyilatkozatunk

Óvodánk jelképe: Hétpettyes katicabogár

Nevelési filozófiánkat a pettyek segítségével is megfogalmazzuk:

Hiszünk a gyermek fejleszthetőségében
 Érezzük, hogy minden gyermek hordoz magában értéket
 Tudjuk, hogy a boldog gyermekkorért felelősséggel tartozunk
 Próbálunk teret engedni a gyermeki fantázia szárnyalásának
 Elősegítjük a sokoldalú készség és képességfejlesztést
 Tanítjuk a jót, személyes példánkkal is
 Tyúkanyó módjára óvjuk kiscsibéinket
 Engedjük kibontakozni a gyermeki személyiséget
 Segítünk eligazodni a világ dolgaiban

A legfontosabbnak tartjuk, hogy gyermekeink otthonos, szeretetteljes, nyugodt, derűs és biztonságot adó környezetben nevelődjenek.

Fő törekvésünk, hogy a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során, elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, - alkalmazkodni, – együtt érezni egymással, miközben tolerálják a máságot.

A nevelőmunkánkban megteremtjük a felszabadult mozgás sokoldalú élményét, ezáltal hozzásegítjük gyermekeiket ahhoz, hogy a környező világból minél több élményhez, tapasztalathoz jussanak.

Nagy hangsúlyt fordítunk a játék élményszerű és örömkeltő feltételeinek megteremtésére, hiszen általa ismerkednek meg a való világ csodáival, amely egyben tükörképe mindazoknak a tapasztalatoknak, amelyet a gyermek átélt a játék nyelvén megfogalmazott.

A személyiségfejlesztés során tiszteletben tartjuk gyermekeik egyéni különbségeit, figyelembe vesszük életkorukhoz igazodó szükségleteit, hogy megterhelés nélkül készíthessük fel őket az iskolai életmódra.

Céljaink eléréséhez szükségünk van a partnereink támogatására, hiszen csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani gyermekeiket, hogy biztosan eligazodjanak a világ valóságában.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

4. Az óvoda nevelési célkitűzései

Célunk, hogy tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével, sokoldalú képességfejlesztés segítségével, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével segítsük a gyermeki személyiség kibontakozását, megerősítését. A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakítsuk az egészséges sokoldalú személyiséget, gyermekek környezettudatos szemléletét, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettséget.

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Célunk az, hogy olyan nevelési feladatokat, tevékenységeket tervezünk, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

5. Az óvoda programjának alapja

Nevelési elképzelésünk, a nevelőtestület erősségeire, érdeklődési körére, és a sikeres gyakorlati koncepciónk alapján két kiemelt terület határozza meg nevelőmunkánk keretét. Az egyik a hagyományörzés másik pedig a környezet-egészség témaköre.

5.1. Hagyományörzés

Óvodánk városi környezetben található, így lakóhelyi hagyományokból mélységében meríteni nem tudunk. Mégis fontosnak tartjuk, hogy a népi hagyományokkal, régi népszokásokkal megismertessük gyermekeinket, hogy a mai modern világgal ötvöződve rajtuk keresztül tovább élhessen a népi kultúra összes szépségével, örömforrásaival, követendő példájával.

A néphagyományok irodalmi, zenei, mozgásfejlesztést szolgáló tartalmi jegyei jelen vannak mindennapjainkban. Az irodalmi, zenei nevelés, a mozgásfejlesztés törzsanyagát népmesékből, népi mondókákból, gyermekjátékdalokból, mozgásos ügyességi játékokból merítjük. A vizuális nevelés során gyakran ismerkedünk meg régi népi kézműves technikákkal (agyagozás, szövés, batikolás, tojásfestés stb.), készítettünk egy – egy ünnepkörhöz kapcsolódóan eszközöket, játékokat.

Összegyűjtjük havonként a természet változásaihoz kapcsolódó ünnepeket, jeles napokat, szokásokat s kiegészítjük az egyéb társadalmi eseményekkel. Minden hónaphoz rendelünk, egy szót, találós kérdést (melyet megbeszélünk a gyerekekkel), gyűjtési feladatot, s egy népi játékot.

Hónaptáblával jelenítjük meg, hogy a szülők is tájékozottak legyenek az adott hónap jellemző tevékenységeivel, jellemzőivel.

A jeles napokat, ünnepeket mindig hosszabb előkészülettel vezetjük be, közben változatos tevékenységeket biztosítva gyermekeink számára. A várakozás időszakát megpróbáljuk izgalmassá, örömtelivé tenni. Számoljuk a hátralévő napokat, tervezgetünk, s környezetünket az ünnepnek megfelelő külsőségekkel ruházzuk fel (a csoportszobát, folyosót díszítjük)

NÉPHAGYOMÁNYOK ÓVODÁNKBAN

ŐSZ

„SZEPTEMBER, az ég óriási szilva, rászáll a NAP – darázs”		(Kerék Imre)	
A hónap szólása:	"Kemény dióba harapott"	SZENT MIHÁLY HAVA	MÉRLEG
Találós kérdése:	Gyümölcs vagyok, édes vagyok Ha megértem piros vagyok Télen jól elrejt a kamra Mi is volnék, ha nem (alma)		
Gyűjtünk:	gyékényt, mákgubót, díszzőköt, magvakat, kukoricaszárát, csuhét, szalmát, leveleket		
Készítünk:	csuhéból virágot, babát évszakfalat, vásárfiát		
Jeles nap:	MIHÁLY (szeptember 29.)		
Játék:	Sánta róka		

„OKTÓBER, dallal, víg szóval hangos a szőlős domboldal”		(Kerék Imre)	
A hónap szólása:	"Későn érő alma, tovább tart"	MINDSZENT HAVA	SKORPIÓ
Találós kérdése:	Folt hátán folt, benne tű sem volt (káposzta)		
Gyűjtünk:	őszi gyümölcsöket, terméseket csipkebogyót		
Készítünk:	töklámpást, csőszkunyhót kukoricaszár-ból, színes nyomatokkal faleveleket gyümölcs-, zöldségsalátát, kompót, mustot		
Jeles nap:	Szüreti mulatság (szülőket bevonva) Szüreti népszokások		
Játék:	Fogd el a botot!		

„NOVEMBER ködöt szipákol, szelet ereget bő zsákból”		(Kerék Imre)	
A hónap szólása:	" Fején találta a szöget "	SZENT ANDRÁS HAVA	NYILAS
Találós kérdése:	Városokat elnyelem, a hegyeket elnyelem, pedig semmit sem eszem (kőd)		
Gyűjtünk:	fűzfavesszőt, szép ágakat, befőttes üveg		
Készítünk:	fűzfakoszorút, adventi koszorút		
Jeles nap:	MÁRTON (november 11.) Lámpás készítés, Márton napi felvonulás		
Játék:	Ki libámat elviszi		

TÉL

"DECEMBER Dérrel-dúrral, duzzogva december a havat meghozza" (Kerék Imre)			
A hónap szólása:	" Úgy készül, mint a Luca széke "	KARÁCSONY HAVA	BAK
Találós kérdése:	Királyné ül székébe, fehér öltözetébe könnye csepeg ölébe, mondd meg hamar miféle? (gyertya)		
Gyűjtünk:	nádat		
Készítünk:	karácsonyfadíszeket, mézeskalácsot, ajándékot		
Jeles nap:	BORBALA (december 4.) Gyümölcság vízbe állítása MIKLÓS (december 6.) Várjuk a Mikulást, takarítunk, cipőt tisztítunk LUCA (december 13.) Kotyolás más csoportokban, jelmezek elkészítése, búzát csíráztatunk KARÁCSONY (Pásztorjáték)		
Játék:	Kinn a bárány, benn a farkas		

"JANUÁR elől jár" (Kerék Imre)			
A hónap szólása:	" Nincsen télnek rossz gyümölcse "	BOLDOGASSZONY HAVA	VÍZÖNTŐ
Találós kérdése:	Télen virágzik, meleg napon elázik (jégvirág)		
Készítünk:	pókot (szövéssel), sodrással, fonással eszközöket, koronákat,		
Jeles nap:	SEBESTYÉN (január 20.) Kukoricacsövet vízbe állítunk		
Játék:	Csuprosdi,		

"FEBRUÁR, Burkolózva prémbundába február ballag utána" (Kerék Imre)			
A hónap szólása:	" Körmére ég a dolog "	BŐJTÉLŐ HAVA	HALAK
Találós kérdése:	Télen szalad sebesen, nyáron pihen csendesen (szánkó)		
Szedünk:	hóvirágot		
Készítünk:	farsangi álarcokat, jelmezeket, füzéseket		

Jeles nap:	FARSANG, (mulatságot szervezünk)		
Játék:	székfoglaló		

TAVASZ

„MÁRCIUS garabonciás, hótakaróba lyukat ás”			
		(Kerék Imre)	
A hónap szólása:	„Zöld ágra vergődik ”	BÖJTMÁS HAVA	KOS
Találós kérdése:	Fenn lakom az égen, Melegít a fényem, Sugárból van a bajsom, Este van ha alszom, (nap)		
Készítünk:	agyagból tárgyakat, kompozíciót, ágakból, szél forgót		
Szedünk:	ibolyát		
Jeles nap:	SÁNDOR, JÓZSEF, BENEDEK, (március 18-19.), magokat vetünk cserépbe		
Játék:	függőfogó		

„ÁPRILIS bolondos, madarat hajigál falombhoz”			
		(Kerék Imre)	
A hónap szólása:	„Tűzbe teszi érte a kezét”	SZENT GYÖRGY HAVA	BIKA
Találós kérdése:	Karjaival integet, mondd meg gyorsan mi lehet? (fa)		
Készítünk:	tojásokat festünk, irokézünk, húsvéti kalácsot		
Szedünk:	pitypangot nyakláncnak		
Jeles nap:	HÚSVET (locsolkodunk), FEHÉR VASÁRNAP, (komatátal küldünk)		
Játék:	Mérges pulyka, tojásgurítás, tojáskeresés, komatál vitele, fogadása		

„MÁJUS viruló, zöldellő, titkot rejtő, zöld erdő”			
		(Kerék Imre)	
A hónap szólása:	„Úgy bánik vele, mint a hímes tojással ”	A D PÜN KÖS HAVA	IKR EK
Találós kérdése:	Vigyázz rá, mert nagyon ravasz, s hamar		

	becsap, ő a TAVASZ ,		
Készítünk:	májusfát (színes szalagokkal) ajándékot anyák napjára koszorút tavaszi virágokból		
Szedünk:	virágszirmokat		
Jeles nap:	PÜNKÖSD (pünkösdi királyválasztás), ANYÁK NAPJA (ajándékkészítés)		
Játék:	békás tó versenyjátékok		

5.2. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elsegítése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

Az egészség- és környezeti nevelés nagy jelentőséggel bír a kisgyermekek a személyiségfejlesztésben. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja minőségfejlesztő programjába, integráló tevékenységeiben biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja életmódbeli képességeit. Az egészség testi, lelki, társ kapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. Az egészség- és környezeti nevelés akkor hatékony, ha teljes körű, így áthatja az óvodai élet egészét. Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés kialakításában valamennyi pedagógusnak és a pedagógia munkát segítő dolgozónak kiemelt a felelőssége.

Az egészségnevelési és környezeti nevelés tevékenységei valamennyi gyermek aktív, cselekvő bevonásával valósulnak meg. Prioritást élvez az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása és a környezettudatos magatartás belső igénnyé fejlesztése. Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés felvilágosítással, a munka – és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával történik.

A tevékenységek megtervezésében, megvalósításában és értékelésében aktívan szerepet vállalnak a szülők, a civil szervezetek, valamint az óvoda társadalmi környezetéhez tartozó szervezetek, intézmények.

Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja a gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének - lelki, testi, értelmi, érzelmi és akaratilag tulajdonságaiknak - biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Az óvodapedagógus feladata az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme, a környezettudatos magatartásformák fejlesztése, ökológiailag fenntartható, egészséges környezet kialakítása. További feladat annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte, ezért a helyes napirend és életrend kialakítására neveljük

a gyermekeket. Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatásán keresztül is feladatunk.

Feladatunk továbbá a gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének lehetőségeivel, a kapcsolatteremtő és a drámajáték eszközeit használva.

Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés mellett a pedagógusok példamutatása is nagyon fontos. A szelektív hulladékgyűjtésben, a természet, élővilág védelmében, megóvásában a gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása is feladatunk.

Az **egészségnevelés és környezeti nevelés tartalma** az egészséges táplálkozás, a mindennapos testnevelés, testmozgás, a testi- és lelki egészség fejlesztése, a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, a személyi higiéné, valamint a környezettudatos magatartás és viselkedés szokás és normarendszerének kialakítására terjednek ki.

A környezeti nevelés nemzetközi és hazai szinten is izgalmas, a kihívásokhoz gyorsan alkalmazkodó pedagógiai terület. A fenntarthatóságra nevelés megjelenik nevelési koncepcióinkban, amely azt a sokszínű szemléletet fejezi ki, amely ökológiai gondolkodásmóddal végzendő nevelési tevékenységet, természeti és kulturális értékeink védelmét foglalja magában. A tudatos nevelés az egyént és a közösséget is formálja. A fenntarthatóságra nevelés a környezeti nevelésre épült, de annál sokrétűbb és tartalmában gazdagabb, hiszen a természeti környezettel harmóniában élő, és egy élhetőbb környezet megvalósulását fogalmazza meg céljai között.

Feladatunk, hogy óvodánk működése a fenntarthatóságot kövesse, mintát nyújtson az egyenlő esélyek megteremtésére, a másság elfogadására, az integrált nevelés megvalósítására. Az Alapprogram feladatként fogalmazza meg a pozitív érzelmi viszony kialakítását a természeti környezethez, az emberi alkotásokhoz, és a szülőföld szeretetére nevelés keretében elvárja, hogy a gyermekek a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások értékein keresztül ismerkedjenek meg az őket körülvevő világgal. Mindezek a **Zöld óvodai nevelés** alapelvei is, amelyeket mi irányadónak tekintünk nevelési koncepcióinkban, pedagógiai programunkban.

Óvodánk 2015 decemberétől Zöld Óvoda cím tulajdonos, így a Zöld Óvoda kritériumrendszere beépült a pedagógiai programunkba, nevelőmunkába.

A zöld óvoda pedagógiai programjának **célja** a fenntarthatóságra nevelés erősítése, a „zöld óvodaság” ismertségének növelésével célként jelenik meg a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése.

A zöld óvodai program által kitűzött **feladatunk** a fenntarthatóságra nevelés szellemében folyó óvodai nevelőmunka megtervezése, az óvodás gyermekek környezettudatos állampolgárrá nevelése, környezettudatos magatartásuk megalapozása. A gyermekek mellett a felnőtt közösség, szülők szemléletének formálását is feladatunknak tekintjük. Feladatunk továbbá a helyi értékek megismerése, azok védelme fontosságának tudatosítása. Fontos a partnerkapcsolatok bővítésével a nevelés színhelyeinek kiterjesztése, a lakókörnyezettel harmonikus kapcsolat kialakítása. Partnerségi kapcsolatot ápolunk a székesfehérvári Vadmadárkórházzal, a Depónia Nonprofit Kft.-vel, Gaja Egyesülettel és Zöld Központtal.

A zöld óvodai tartalmak megvalósulását biztosítják az óvodai nevelés általános feladatai, mint az egészséges életmód kialakítása; az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés; valamint az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata - az Alapprogramban deklarált - testi és lelki szükségletek kielégítése, ezen belül: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása, az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

6.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Különös gondot fordítunk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

6.1.1. Az egészséges életmódra nevelés célja

Az egészséges életmód alakításának célja, hogy a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése során formálódjanak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok, készségek, fejlődnek testi, lelki képességeik.

6.1.2. Az egészséges életmódra nevelés feladata

Az óvodapedagógus feladatai: a gyermekek gondozása, a testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése egészségük megóvása, ápolása, a testi fejlődés elősegítése. Az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés és betegségmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése. A gyermekek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt, biztonságos balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése, valamint környezet megóvására, természet védelmére, fenntarthatóságra irányuló szokások alakítása, így Zöld Óvodai tartalmak elsajátítása.

Ezekhez fontos a szokás –és normarendszer közös kialakítása, összehangolt munka, azonos norma valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus és dajka között. Saját személyiségükkel a gyerekek gondozási, testi, szükségleteinek kielégítése, valamint készségek, képességek fejlesztése ezzel az iskolai beilleszkedés közvetett segítése. A gyermek önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése, valamint a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése, fejlesztése is feladatunk.

6.1.3. Az egészséges életmód alakításának tartalma:

- a gondozás
- testi nevelés elősegítése
- egészséges táplálkozás
- lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása
- bántalmazás, erőszak megelőzése
- a gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása
- az egészséges környezet biztosítása

Egészségnevelési programok, tevékenységek

	Program/tevékenység megnevezése	Tartalom	Időszak	Résztvevők köre
1.	Egészségnevelési játszóház	egészséges étrend, recept cserebere mozduljunk együtt	évszaknak megfelelő időpont	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
2.	Zöldség, gyümölcsnapok	egészséges táplálkozási szokások	hetente 5x	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
3.	Óvodai futó nap!	futás, mint mozgásforma megszerettetése	évszaknak megfelelő időpont	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
4.	Családi sportnap!	különböző sportjátékok megszerettetése	évente 1x	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
5.	Boldogságprogram	lelki egészségvédelem	havonta 1 x	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
6.	Sportoljunk együtt, papa, mama, gyerekek!	Internet/ facebook Kampány fotókampány	évente 4 x	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
7.	Egészségmegőrző életmód kampány-egészség hét	felvilágosító előadások	évente 1x tavasz vagy őszi	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok,

		dietetikus, orvos, védőnő, fogorvos		nevelőmunkát segítők
8.	Erdei óvoda	életközösségek terepi tapasztaltatása	évente 1x	óvodásgyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők

6.1.3.1. Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfort érzetének biztosítása, a gyermeki szükségletek kielégítése. A gyermeket engedjük szabadon mozogni, szükség szerint WC-re menni, vizet inni, tisztálkodni a nap bármely szakaszában. A gondozási tevékenységek kiemelt jelentőségűek a gyermekekkel történő kapcsolatépítés, önállóságuk fejlődésének elősegítése céljából. Fontosnak tartjuk az óvónő - gyermek, a dajka - gyermek közötti bensőséges, meghitt, megértő viszonyt, a természetes testközelség meglétét, az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációját, bánásmódját. Ennek kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az óvodát kezdő gyermekek tekintetében, a befogadás időszakában, a minél nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb szokáskialakítás érdekében.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítják a gyermekek énképét, segítik önállóvá válásukat. A tevékenységben a felnőtt-*óvónő, dajka, szülő*- a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva ad segítséget, és tanítja, gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhatnak. A napi életritmus megtervezésénél a gondozásra is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg. Így nyílik lehetőség a gondozási teendők kultúrtartalmának közvetítésére is. (Pl.: igényükké válnak a testi és egészségügyi szokások, a tiszta, esztétikus, rendezett megjelenés és környezet, kulturált étkezés).

Az iskolakezdéshez elengedhetetlen, hogy saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi, szükségleteik kielégítéséhez készségek, képességek kialakuljanak, mindezeket a feladatokat önállóan végezzék.

Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés, szervezetségét az óvodába lépés első pillanatától igyekszünk biztosítani.

3-4 éves korban segítséggel, egyéni eltéréseknek megfelelően végezzék a maguk körül adódó testápolási, öltözködési étkezési önkiszolgáló teendőket. A segítségadás: folyamatos közös tevékenységet, szóbeli magyarázatot jelent.

4 - 5 éves korban kis segítséggel egyéni eltérésüknek megfelelően végezzék maguk körül adódó testápolási, öltözködési étkezési önkiszolgáló teendőket. A kis segítségadás a tevékenység

szóbeli magyarázattal történő bemutatását, az önállóság egyre erőteljesebb ösztönzését jelenti. A szokás- normarendszer az önállósági foknak megfelelően új tartalmakkal bővül (pl. megbízatás)

5 – 7 éves korban önállóan végezzék (személyük körüli) a tisztálkodási, öltözködési, étkezési teendőket, szükség szerinti segítségadással. A szükség szerinti segítségadás folyamatos figyelemmel kísérést, elakadás esetén azonnali segítséget jelent. A szokás- normarendszer kiteljesedik, az önállóság mértékének megfelelően bővül.

6.1.3.2. Testi nevelés elősegítése

A testi nevelés magába foglalja a gyermek természetes mozgásigényének, a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, testápolás, egészséges táplálkozás) kielégítését.

A gyermek természetes **mozgásigény** sokféle szabad és célirányos mozgástevékenységgel elégítjük ki. Ideális, jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetünkben naponta kapnak szerepet a mozgásfejlesztés spontán és tervszerű formái. A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával, a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben, ezáltal a baleseteket is megelőzhetjük. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, mintát adva ezzel a szülőknek is. A mozgást, finommotorikát fejlesztő játékoknak prioritást biztosítunk. Olyan tevékenységeket szervezünk, ahol a különböző szem-kéz, szem-láb koordinációk fejlődnek. A szenzoros integráció hiányából következhetnek a motoros lemaradás, a szellemi beszűkülés, a szociális együttműködés zavarai. Ezért az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést érvényre juttatjuk.

Programunkban a gyógy-testnevelés, speciális hatású játékos, prevenciós gyakorlatai testtartásjavító, lúdtalp – valamennyi óvónő által végezhető gyakorlatai a testnevelés foglalkozásokba szervesen beépülnek.

Levegőzés, pihenés és alvás az egészséges életmód fontos eleme. Az évszakoktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt kell a gyermeknek a szabadban töltenie. A gyermek természetes joga a csendhez, a pihenéshez való jog, ezért különösen ügyelünk a nyugalom feltételeinek megteremtésére. Pihenés és alvás feltételei a tiszta levegő, kényelmes fekvőhely, nyugodt légkör, az altatás hangulatához illő mese, halk relaxációs zene, ének. Az egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembevételével, a szükséges személyi tárgyi feltételek megteremtésével, a gyermekek számára az alternatív pihenési lehetőség biztosítunk; így pl. a nem alvó gyermekek részére csoport adottságaihoz mérten lehetőséget teremtünk arra, hogy felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak. Ezzel is előkészítve az iskolások napirendjét.

Testápolás, személyi higiéné a gyermek tisztaságigényének kialakítását biztosítja. Különös gonddal kell védenünk a gyermekek érzékszerveit. A bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztántartása és a WC használat kapcsán a gyermekek fokozott önállósággal vesznek részt. Törekedjünk a család és óvoda gondozási szokásainak összehangolására, a családok szokásainak befolyásolására. A védőnővel kötött együttműködés keretében rendszeres tisztasági szűrővizsgálat történik, a szülők rendszeresen tájékoztatást kapnak a higiénés gondok megoldásáról.

Az **öltözködés**nél, fontos a sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek felismerése, egymáshoz igazítása. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket réteges öltöztessék, a biztonságos, kényelmes cipő használatát mozgásos tevékenység közben elvárjuk. Önállóságra ösztönözzük a gyerekeket.

6.1.3.3. Egészséges táplálkozás

A gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani, ennek megfelelően nem támogatunk az egészségre ártalmas élelmiszerek nagy mennyiségű és rendszeres fogyasztását. A helyes táplálkozás nem jelenti egyetlen ételnek, élelmiszernek a tilalmát sem, azonban célszerű egyeseket előnyben részesíteni, mások fogyasztását csökkenteni. Az gyermekek megfelelő étkeztetéséhez olyan szolgáltatót választottunk, akik biztosítják vitamindús, zöldségekben, gyümölcsökben gazdag, kellő fehérjét, kevés sót, illetve hozzáadott cukrot tartalmazó, zsírszegény étrendet.

Tudomásul vesszük, hogy a gyermekeknek egymástól eltérő étkezési szokásaik vannak. Arra törekszünk, hogy a család segítségével megismerjük és elfogadjuk a gyermekek étkezési szokásait. Később fokozatosan ösztönözzük a gyermekeket a különböző változatos és egészséges ételek elfogyasztására (zöldség-gyümölcsnapok).

A kulturált étkezés elengedhetetlen feltétele az esztétikus eszközrendszer és a tervszerűen átgondolt, kidolgozott szokás- normarendszer, az óvoda dolgozóinak modell értékű jelenléte. Az étkezések önkiszolgálásra épülnek, az önállóság fejlődésére, a biztonságos eszközfogyásra gyakorol kedvező hatást. 6-7 éves korban az ebédnél a - közösségért - végzett naposi munka örömeinek átélésére nyílik mód. A tápanyagszükséglet pótlását szolgálja, ha a szülők közreműködésével naponta gondoskodunk gyümölcscről, zöldségféléről. A gyermek táplálkozási szokásait tiszteletben tartva ösztönözzük, de nem kényszerítjük az eddig ismeretlen ételek elfogadására, de az étrend megismertetésével, közvetve segítjük a családok korszerűbb táplálkozásának kialakítását.

Az egészséges étkezési szokások fejlesztésére külön programokat szervezünk. A Pöttyi Konyha hét programjai teremtenek játékos alkalmat arra, hogy a szülőkkel közösen a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).

A művelődési anyagban szerepelnek az egészséges ételeket népszerűsítő foglalkozások. A gyerekek figyelemmel kísérik a piacot, zöldséges üzletet, kertet látogatnak meg. Minden érzékszervet megmozgató a tapasztalatszerzés során, mindezeket, versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek részére ezzel is erősítve az egészséges táplálkozást.

6.1.3.4. *Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások*

A testi, lelki, mentális egészség formálása fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, környezetéhez történő alkalmazkodást és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére. A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában a társas beilleszkedés, integráció, inklúzió megvalósítása, a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása.

A lelki- egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelését),
- a stressz hatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása.
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, óvodapszichológus segítségnek kérése

A feladatok komplex módon kapcsolódnak valamennyi feladathoz, átszövik az óvodai tevékenységeket. Jól szolgálják a feladat megvalósítását, a differenciálásra is alkalmas relaxációs és drámajáték gyűjteményünk.

6.1.3.5. *A bántalmazás, erőszak megelőzése*

Alapvető feladataink a bántalmazás, erőszak megelőzésében a közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A szülőkkel szoros kapcsolattartás során, felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása, az agresszió minden formájának feloldása elítélése, befolyásolása (pl. a TV káros hatásai, mint a szülői fórumok témái).

6.1.3.6. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A gondozási, a testi nevelés és a mozgásfejlesztési feladatok megvalósításával segítjük elő a gyermek egészségének megóvását. Ezen túlmenően nagy figyelmet fordítunk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerinti fertőtlenítése, időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a napi tevékenység minél nagyobb részének szabad levegőn való megszervezése, folyamatos levegőcsere, a helyiségekben minél több zöldnövény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia stb.). Programunkban az egészségnevelés terén is a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt, azaz a betegségek megelőzésére.

A balesetek, megelőzését szolgálja a balesetvédelmi oktatás a gyermekek részére (a gyermekek testi épségének védelme érdekében minden év szeptember 31.-ig elkészítjük a balesetvédelmi jegyzőkönyvet, amelyben a gyermekekkel ismertetjük a baleset elkerülése érdekében kötelezően betartandó szabályokat), az udvar játékaiknak átvizsgálása balesetvédelmi szempontból, az óvodapedagógusok részére balesetvédelmi és munkavédelmi oktatás, a gyermek által használt eszközök biztonságos elhelyezése.

Az óvodába lépéskor az anamnézis lapon, nyomon követhető a gyermek különös betegsége, illetve erre való hajlama, amely alapján az egyéni bánásmódot előre tervezhetjük.

Éves rendszerességgel kerül sor a védőnői, orvosi, fogorvosi szűrésekre, vizsgálatokra (mindenre kiterjedően: tartás, látás, hallás stb.).

A gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel, kísérésével elsőrendű feladatunk a gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés, amely magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Fontos továbbá, hogy önmaguk és társaik testi épségének megóvására is neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Figyelmet fordítunk minden évszakban a szabadlevegőn való tartózkodásra, a vizes edzésre és a nap káros hatásainak kiküszöbölésére. A fentiek, megvalósítása hozzájárul a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez, így kialakulhat az igény a későbbi egészséges életvitelre.

6.1.3.7. Egészséges környezet biztosítása

Helyi sajátosságainkat, lehetőségeinket figyelembe véve a környezet alakítását, szépítését tudatosan megtervezve igyekszünk olyan optimális tárgyi környezetet, színharmóniát kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását, a környezettudatos magatartás megalapozását. Kitűnő adottságú udvarunk – tér, talaj – alkalmas a természetes mozgás játékos gyakorlására. Az udvar esztétikai szépségét adja a virágoskert, sziklakert, kerti tó, bokrok, fák, cserjék, és a Kölyökváros Görbeutca. A zöldsövegetbe illő természetes anyagból készült kombinált famászókaink a különböző típusú mozgáselemek kipróbálásához, gyakorlásához nyújtanak lehetőséget.

A többfunkciós csoportszobák berendezése, felszerelése színharmóniája a gyermekek otthonosságát, jó közérzetének biztosítását szolgálják.

Az élethez szükséges elemek – föld, víz, levegő – megfigyeltetése, megismerése szellőztetés, séta, kirándulás, kísérletek alkalmával (jó és rossz, tiszta-szennyezett levegő). Rendszeresen részt veszünk szelektív hulladékgyűjtésben, a hulladékok újrahasznosítását Környezetvédelmi napok, szülőkkel közös tevékenységek programjává tettük.

6.1.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül, önállóan végzik a testápolási teendőket.
- Ismerik a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják, tisztán tartják.
- Zsebkendőjüket köhögéskor, tüsszentéskor önállóan használják.
- Készségszinten használják az evőeszközöket (kanalat, kést, villát).
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- A kulturált étkezés alapvető szokásait ismerik (asztalnál ülve, halkan, csukott szájjal étkeznek)
- Önállóan öltöznak, ruháikat ki – begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruháikat védik a szennyeződéstől, a gyűrődéstől, és a megfelelő helyre, teszik (zsákba illetve székre /pihenéskor/)
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára
- Képesek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban a normakövetés megjelenik
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.
- A teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, a prevenciós programok hatására a gyermekek egészségi állapota kedvezően alakul
- Egészségtudatos magatartás kialakítása: zöldség-gyümölcsfogyasztás (a gyermekek kedvelik a zöldséget, gyümölcsöt)
- testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, megfelelően és alaposan fogat mosnak, fésülködnek

6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés fejlesztése

6.2.1. Az érzelmi, az erkölcsi, közösségi és az értékorientált nevelés célja

Az érzelmi, az erkölcsi, közösségi és az értékorientált nevelés **célja** a kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkör biztosítása. A családi nevelést kiegészítve alakulnak a gyermekek társas szükségletei, gazdagodnak az erkölcsi, esztétikai, intellektuális érzelmei, fejlődik a közösséghez és különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk.

6.2.2 Az érzelmi, az erkölcsi, közösségi és az értékorientált nevelés feladata

Az **óvodapedagógus feladatai** az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadásának segítése, a befogadástól az óvodáskor végéig barátságos, családi környezet biztosítása, a gyermekek életrendjének és közös tevékenységeinek megszervezése.

Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése saját élethelyzetbe való megtapasztalása, a dolgozók modell értékű bánásmódja során

A gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás – normarendszer kialakítása, a közösségi nevelés az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.

Társas kapcsolatok alakulásának segítése, a közösségi érzés elmélyítése a gyermek-gyermek, gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka viszonylatában, melyet pozitív attitűd jellemez.

A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése, az én-tudat alakulásának elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek alakítása.

A nevelésünk hagyományrendszerébe beépülő, ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek szervezésével a szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet érzelmi megalapozása, az összetartozás élményének erősítése.

Az érzelmi az erkölcsi, közösségi és értékorientált nevelés kiemelt tartalma

- Befogadási rendszer kialakítása
- szokás- normarendszer kialakítása
- Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése
- Társas kapcsolatok fejlesztése
- Erkölcsi normák megalapozása óvodáskorban

6.2.2.1. A befogadási rendszer kialakítása

A befogadási időszak erősen meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, ezért igyekszünk a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételeket megteremteni az újonnan érkező gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd, az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja és bánásmódja mintát jelent a gyermek magatartásának alakulása szempontjából.

Beiratkozás után a szülőknek előzetes szülői értekezletet tartunk, ahol megismerkedhetnek az óvoda pedagógiai munkájával, a házirenddel, óvodánk hagyományaival, ünnepeinkkel, s az óvónókkal, az óvoda dolgozóival. A kisgyermeket szüleiével együtt látogatóba, játszóházba, "csibetáborba" invitáljuk, ahol megkapja a jelét, megismerheti a környezetet, megteremtjük az "anyás", illetve a szülés beszoktatás feltételeit (fokozatosan egyre több időt tölt a gyermek az óvodában, ahogy kívánja). Az anyás befogadás, fokozatos időcsökkentéssel. Az együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermek napirendjét, szokásait. (A gyermekek kedvenc játékaikat, tárgyaikat, biztonságukat, fokozó eszközeiket magukkal hozhatják). A befogadásban egyidejűleg mindkét óvónő és a dajka is részt vesz. Kiemelt feladatot kap a befogadásban az új munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens is. Az együttjátás mellett megismerkednek a gyermekek a csoportszobában és az udvaron elhelyezett mozgásfejlesztő játékokkal, szerekekkel. Az óvónők a szülőknek, gyermekeknek az életkori elvárásnak megfelelően közvetítik és közösen gyakoroltatják a tevékenységeket. A tevékenységek megerősítése sok-sok érzelmi átéléssel játékosan történik, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, egyéni szokásait. Különösen fontos a testápoláshoz és az étkezéshez szükséges tárgyak, azok használatának bemutatása. A befogadást és a gyermekek eddigi életének történéseit segíti megismerni az anamnézis lap. Az ebből származó információ az alapja a későbbi egyéni fejlődést követő dokumentációnak.

Valamennyi csoportban családi légkör megteremtésével, a gyermekek egyéni ajándékokkal történő fogadásával segítjük elő a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, az évekzár bizonytalanságát. Lehetőséget biztosítunk, hogy érdeklődésüknek megfelelően válasszanak tevékenységet. Ösztönözzük az 5–7 éves gyermekeket, hogy segítsenek a kiscsoportosoknak (Pl. öltözködésben) vegyék körül őket szeretettel. Igyekszünk minél több programot szervezni a kicsik és a nagy óvodások, ill. csoportokban dolgozó felnőttek és gyermekek együttműködésére (felnőttek bábjátéka, udvari közös tevékenységek).

Beszoktatás tervezete, szülő a folyamatban

9-10 óra

Érkezés,	együtt
játzás	a
csoportban	

→
Együtt az udvaron
a szülővel

12 óra

Hazamenetel

9-10 óra

Érkezés,	együtt
játzás	a
csoportban	

→
Szülő elengedése az
udvarról 1-2 órára

12 óra

Hazamenetel

9-10 óra

Érkezés,	együtt
játzás	a
csoportban	

→
Szülő elengedése az
udvaron töltött időre

13 óra

Ebéd	utáni
hazamenetel	

9-10 óra

Kevés idő együtt
a csoportban

→
Szülő elengedése

15 óra

Ebéd, alvás utáni
hazamenetel

Érkezés saját
igény szerint

Elköszönés	a
csoportszoba	
ajtájában	

→

Hazamenetel
saját igény
szerint

A beszoktatás egyes szakaszai lehetnek hosszabbak és rövidebbek is.
Ez mindig a gyermek komfortfokozatának szintjétől függ.

6.2.2.2. Szokás-, normarendszer

Az ésszerű kereteket adó szokás-normarendszer, a biztonságérzetet, nyugalmat jelent a gyermekek számára, kialakításában fontos az egyező nevelői hatás megteremtése, a két óvodapedagógus és dajka közötti összhang. A szokás-normarendszer napirend-követő. A szokás és normarendszer minden nevelési év elején kerül meghatározásra, alapja a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere, amelyet a csoportban meg kívánunk valósítani. Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek a gondozás és egészséges életmód, teljes körű egészségfejlesztés; a közösségi nevelés, társas kapcsolatok; a játék, mozgás; a tanulás területén normaként jelennek meg az óvodai életben.

A tevékenységek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat) fejlődését, teret adva a gyermeki önkifejezésnek, önérvényesítésnek. A játékos tevékenység és során a nemi identitás erősítése, nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos hátrányos előítéletek lebontása a feladatunk.

Rögzítjük a sikerkritériumokat, valamint a felzárkóztatást, illetve a tehetséggondozás feladatait, amely meghatározása felelősségteljes gyermekismeretet követel

Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

6.2.2.3. Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése

Az óvodában igyekszünk minden alkalmat célszerűen megragadni a közös ünnepek és hagyományok kialakítására. A közös tevékenység a gyermek fejlődésének serkentője. A közös készülődés, tervezgetés távlatot jelenthet a gyermek számára. A közösségi nevelés szempontjából kiemelt jelentőségűek a közös ünnepek és hagyományok ápolása, a szűkebb és tágabb környezethez, a szülőföldhöz való kötődés alakítása, valamint a közös programok szervezése a szülőkkel.

A népi hagyományokra épülő ünnepi szokások megismerése, megőrzése, valamint szűkebb és tágabb környezetünkhöz való pozitív viszony kialakítása által erősödik a társakhoz fűződő viszony, a szülőkhöz, felnőttekhez, az ismert környezethez, tájhoz, természethez való érzelmi kötődés, a hazaszeretet. Erősödik identitástudatuk, pozitív irányba terelődik az erkölcsi tulajdonságok alakulása. Az ünnepek kapcsán a közösen feldíszített csoportszobák, az ünneplőbe öltözött gyermekek, felnőttek látványa, a közös verselés, mozgás mind-mind az esztétikai érzelmek és a közösségi élet alakításának eszközei. Változatos tevékenységekkel, pl. ünnepek előtti játszóházak szervezésével, - és gazdag eszköztárral segítjük a hagyományok ápolását (pl. farsangi jelmeztár, karácsonyi, húsvéti, anyák-napi csoportszoba díszek, alakoskodás kellékei, a dramatizálás eszközei.)

6.2.2.4. Társas kapcsolatok alakulásának segítése

Nevelőmunkánk a gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a különbözőségek megismerésére, elfogadására és tiszteletére irányul. A társas kapcsolatok alakulásának felmérése és állandó változásának figyelemmel kísérése segíti a gyermek-gyermek viszony megismerését, és ezzel a társas kapcsolatok kialakításának célzott, tevékenységen keresztül történő segítségét. Fontosnak tartjuk, hogy társas együttműködés közben tanulják meg a gyermekek az egymás felé fordulást, egymás segítségét valamint a közösség alapvető normáit. Alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, amely szükséges a reális énkép kialakításához, önkifejező törekvéseihez, önérvényesítéséhez. A gyermeki kapcsolatok (gyermek-gyermek, gyermek-dajka, gyermek óvodapedagógus) együttműködése során válik természetessé, hogy minden gyermek, különbözőségeivel is elfogadható és szerethető. A gyermek személyiségfejlődésének alakulásában modell értékű az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek közötti kommunikáció, bánásmód, viselkedés.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában: a felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely a jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet teszi lehetővé. A kommunikatív jelek megértésével, a mindenki számára azonosan értelmezett szokás- és normarendszer kívánalmaival a feltétel nélküli szeretet fokozatai, a gyermekek számára egyértelművé válnak. Az udvarias magatartás formáinak elsajátítása által a gyermekek képessé válnak a társak ellentétes véleményének elfogadására, alakul a szülők, felnőttek iránti figyelmesség, tisztelet.

6.2.2.5. Erkölcsi normák megalapozása

Programunkban nem csak, hogy el kell viselni a „másságot”, de együtt élünk a sokszínűséggel, sőt örülünk a többértékűségből fakadó színes életlehetőségeknek. Ez pedig nem más, mint az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy gyerekcsoport együtt kell, hogy éljen napi több órában. Nem célunk az eltérő értékek összemosása, egyesítése, nem célunk az „egyformásítás”, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítő légkör kialakítása.

Véleményünk szerint csak az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Egyént nevelünk tehát, de az egyén érdekei csak a „másik” összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása” tehát nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” eleve ellentmond az erkölcsnek. Ezért pl. mindenképpen fel kell venni a szeméttel a földről, mindenképpen segíteni kell, ha valaki elesik stb. A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket. Véleményünk szerint az egyes reakciók megerősítése, illetve a sajnálkozás, ha az adekvát cselekvés elmarad, segítheti és meggyorsíthatja a belsővé válást. Véleményünk szerint az igazán hatékony dicséret a megelégedés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mint ahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A többiek, a gyerekcsoport tagjai amúgy is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén a pozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája, és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban elegendő ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban megnyilvánul, illetve néhány együttélési szabály betartásában. (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

Ebben a teljesítményközpontú, elanyagiasodott és individualizált világunkban fontosnak tartjuk a gyerekek erkölcsi fejlődésének elősegítését.

A pszichohigiénés nevelés feladatai

A pszichohigiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek fejlesztését jelenti.

Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása
- a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

A mindennapos óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése.

A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket (akciókat) kívánja az óvodai csoportok életében (mindennapos nevelési programjában):

- a társkapcsolatok erősítése
- az együttműködés fokozása személyesen, illetve csoportos tevékenység során;
- a másik személy ismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az egészség tiszta, harmonikus környezetet igényel, amelyben a fizikai, pszichikus, szociális és esztétikai tényezők egyensúlyt tartanak. Az egyednek az életben maradáshoz a környezet tényezőihez alkalmazkodnia szükséges. Az alkalmazkodás (adaptáció) valamely tárgyhoz, állapothoz való hasonulást, „hozzáilleszkedést”, aktív elfogadást, beállítódást jelent, illetve tartalmaz.

Az alkalmazkodás az egészségfejlesztésben a szociális-kulturális normák és formák iránti elvárásokhoz a harmonikus személyközi kapcsolatok és önmegvalósítás képességét és készségét fejti ki.

Napjaink globalizációs környezete nagyfokú alkalmazkodóképességeket igényel a jövő polgáraitól: egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;

- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- udvarias (segítő) viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel;

Önismeret és önellenőrzés

Az egészség mint folyamat a következő visszatekintő, önellenőrző és korrigáló pszichikus képességeket igényli az óvodáskorban: – véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése);

- az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete, rizikóhelyzetek elkerülése;
- a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése);
- más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, óvodában, más csoportokban);
- a meglevő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója;
- rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

6.2.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.
- Igényükké válik a tevékenységekben való közös részvétel és együttműködés.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Természetes társas szükségleteik kielégítése során képesek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére
- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a mindennapi élet szokásainak, szabályainak betartása.
- A tevékenységekben kitartóak, a megkezdett tevékenységet a megbeszéltek alapján befejezik.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, konfliktushelyzetben képesek megegyezésre jutni.
- A csoport „illetmárában „meghatározott udvariassági szokásokat igyekeznek betartani (köszönés, figyelmesség, előzékenység, vendég köszöntése, kérés, megköszönés módja).
- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- A gyermekeknek, életkorának és fejlettségének megfelelően, vannak ismeretei a szűkebb és tágabb környezetéről amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja
- A gyermek rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermek életkorához és fejlettségéhez mértén rendelkezik a beilleszkedési, alkalmazkodási és önismereti képességekkel.

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermekek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi nevelés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése, hiszen csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap - kultúrtechnikák elsajátítására. Kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, beszélgetés, meghallgatás) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa kommunikációs ismereteiket (pl. Érzelmeket kifejező gesztusait, arckifejezéseket, testtartásokat).

6.3.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs készségének fejlesztése; beszédészleléssel a beszédhangok felismerése és kapcsolása; beszédmegértéssel a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének tartalmának megértése. Mindezek az anyanyelv megbecsülésén és szeretetén keresztül alakulnak, valamint ezeken keresztül fejlődnek értelmi (kognitív) képességeik is a gyerekeknek.

Az **óvodapedagógus feladatai** a kommunikáció, különböző formáinak alakítása, a beszélő környezet megteremtése, a helyes minta a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával, ösztönzésével, szabálykövetéssel és a gyermeki kérdések támogatásával. A pedagógusok által szervezett tevékenységekben fontos az anyanyelv gazdagságának, multikulturális elemeinek megismertetése, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése, használatának gyakorlása, valamint a gyermeki szókincs bővítése, metakommunikációs helyzetek teremtése (gesztusok, arckifejezések, testtartások, testbeszéd.), azok megismerésére. Mindezekhez elengedhetetlen a csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása. Az anyanyelvi nevelés tehát valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Feladataink közé tartozik a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, a gyermek egyéni kíváncsiságára, érdeklődésére építve, az ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, játékos cselekedtetés során, kommunikációs helyzetben az ok-okozati összefüggések felismertetése, környezettudatos magatartás megalapozása, valamint az értelmi képesség fejlesztése, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését biztosító ösztönző környezet biztosítása. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez, továbbá a gyermeknek változatos tevékenységeket végezzenek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A folyamatos összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása is fontos. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása –a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd – kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben. Az

óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.

Továbbá fontos feladatunk a kognitív képességek fejlesztése az egyre pontosabb, valóság-hű észlelés, érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a képzelet, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotóképesség fejlesztése és az alakuló fogalmi gondolkodás fejlesztésével, az iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség kialakítása. Fontos valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása, valamint gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség-, képességfejlesztés, együttműködés a logopédussal, gyógypedagógussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

A nyelvi elmaradások korrigálására komplex logopédiai terápiát, a pedagógusok által tartott beszédhanghallást fejlesztő gyakorlatokat, napi anyanyelvi játékokat, drámapedagógiai elemeket alkalmazunk. Az egyéni fejlettséghez igazodó differenciált fejlesztést kiemelt feladatunknak tartjuk, különös tekintettel a nyelvileg hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés tartalma az anyanyelvi játékokban valósul meg, egyéni és mikro csoportos szervezésre – alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz – külön időt biztosítunk. A nyelvi játékok, gyakorlatok legfőbb ismérve, hogy játékos keretben végezzük, örömmel és sok-sok ötlettel fűszerezett csoportos játék keretében. A nyelv- és ajakgyógyító, valamint a hallás differenciálási gyakorlatokkal, lehetőséget teremtünk, a hangzók helyes ejtésére. Ha az mégsem következne be, - mint a korábbi években is tettük – logopédus segítségét vesszük igénybe. Az óvodai csoportokban, ugyanis csak a szükséges készségeket fejlesztjük a napi tevékenységek során.

IKT az óvodában:

Az IKT óvodai nevelésbe történő integrációját támogatjuk és az óvodáskorban történő eszközhasználatnak, a későbbi tanulásban, a képességek fejlődésében, fejlesztésében és az attitűdök alakulásában betöltött pozitív szerepét pedig hangsúlyozzuk.

A 21. századra a digitális írástudás megléte alapvető létszükségletté vált, aminek használta erősíti és támogatja a társadalmi integrációt és a személyes fejlődést.

Az IKT-használatra vonatkozóan: egyrészt az IKT-eszközökkel történő játék alkalmas a gyermekek „technológiai” kompetenciájának fejlesztésére, másrészt az IKT-eszközök használhatók szabad játékokra. Ezek mellett, illetve az eszköz technikai használatának elsajátítása után, az IKT-eszközök már különböző kognitív folyamatok fejlesztésére, előmozdítására is alkalmasak.

IKT-val támogatott játékok egyszerre több iskolakészültségi kritériumot is képesek látókörükbe vonni.

A gyermekek autodidakta módon, pusztán másolással, már korai életkori szakaszban elsajátítják az IKT-eszközök használatát (pl. PC, tablet, mobiltelefon). Ez a használat nem az érdemleges felhasználást jelenti, hanem csupán a szülői, környezeti minta követését.

Azzal, hogy a gyermek ezekkel az eszközökkel bánni tud, használja, játszik vele, fejleszthető finommotorikus képessége, térlátása, sík- és térbeli viszonyok megkülönböztetésére, valamint az információ visszakeresésére irányuló képessége. Elősegíthető az együttműködésre való hajlam, a szociális interakció, és a társadalmi beilleszkedést is. A megfelelő tartalmak megnyitásával, megtapasztalásával az általános tájékozottság is növelhető. Ezen pozitív hatások figyelembe vételével olyan ingyenesen elérhető, esetleg regisztrációval letölthető online programokat használunk fel, amellyel az óvodás korú gyermekek képességeinek fejlesztése kiegészíthető.

A feladatok végzése, a játékos gyakorlás eleinte pedagógusi felügyelet mellett ajánlott, ám az egyszerű működésű programok használatát a gyermekek is könnyen elsajátítják. A gyermekek a teljesítményükről azonnali vizuális visszacsatolást kapnak a feladatok során, így a folyamatos visszajelzés következtében a gyakorlás támogatja a fejlődésüket.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a cselekvő, felfedező 3-35- perces csoportfoglalkozásaikat is IKT-eszközökkel színesítsék, az ehhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudnivalókat elsajátítsák. Az infokommunikációs technológiákkal történő tanulástámogatás, mint színesítő lehetőségként jelenik meg az óvodai módszertani kultúránkban. Az óvodai IKT eszközök használata, csupán az élet egyik színtere, mert az infokommunikációs eszközökkel a gyermek már az élet minden területén találkozik, ezért ezt folyamatot támogatjuk és a helyes eszköz- és programhasználatra tanítjuk meg a gyermekeket.

Célunk, hogy már az óvodában találkozzon a gyermek az IKT-eszközökkel, és minimális szintű eszközismerettel rendelkezzen már az iskola megkezdése előtt, ekkor a géphasználat nem lesz megterhelő számára, és biztosítható az iskolára való felkészítés, az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessége.

6.3.2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak az elvont kifejezéseket
- Beszédfegyelmeük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző.
- Bátran és szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.

- A gyermek minimális szintű eszközismerettel rendelkezik. (IKT eszközöket használnak, okostelefon, tablet)

III. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. Játék

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermek fantáziáját segítő anyagokra, játékszereket biztosítunk. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata a megfelelő hely és idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában biztosítjuk a játék túlsúlyának érvényesülését. A játéknak kiemelt jelentősége megmutatkozik az óvoda napirendjében és időbeosztásában is.

A nevelési gyakorlatban kétféle játékot különböztetünk meg: a gyermekek *szabad* játékát, melyhez az óvónő (közvetett) módon kapcsolódik; az óvónő által kezdeményezett (*irányított* játék) nevelési célzatú, tanulási tartalmat, hordozó játéktevékenységet, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Korosztályonként előforduló játékfajták: Gyakorló játék (mozgásos-, manipulációs-, verbális gyakorlójáték), konstruáló játék, szimbolikus és szerepjáték, szabályjáték (mozgásos, értelemfejlesztő szabályjátékok).

Nevelési gyakorlatunkban valamennyi játékfajta jelen van: gyakorló, konstruáló játék, szimbolikus és szerepjáték (barkácsolás, bábozás, dramatizálás), szabályjáték. A játékfajták a játék tartalmához, valamint a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodnak. A játék korcsoporton belüli fejlődése lineáris, a korcsoportonkénti egymásra épültség szempontjából a koncentrikusság figyelhető meg. A játék pedagógiai pszichológiai ismerete szükséges ahhoz, hogy a gyermek önkéntessége és a tudatos nevelői hatás érvényesüljön. Ismernünk kell, hogy a gyermek milyen fajta játékot játszik, milyen szinten áll s milyen szerepet tölt be játék közben.

Az óvónő nevelési céllal kezdeményezett játéktevékenységét gazdagítják a drámajáték típusai, melyek megjelennek a különböző játékfajtákban, és ezek beépülnek a gyermeki játékba.

1.1. A játék célja

Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékban megélt tapasztalatok birtokában gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái. A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti, a gyermek egyéni vágyainak kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakoztatását, közben formálódik társas viselkedése, magatartása.

1.2. Az óvodapedagógus feladatai

- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése
- Inger gazdag, kíváncsiságot keltő mobilizálható játéktér, környezet kialakítása, a játékok elérhető helyen történő elhelyezése
- A szülőföldhöz való kötődés alapjaként, szűkebb és tágabb környezetükből szerzett ismeretek egyéni és közös élmények és tapasztalatok feldolgozásának biztosítása,
- Az eltérő életkoronként megjelenő, a különböző kultúrákban előforduló játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatása minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele
- Játékirányítást segítő (szabad, irányított játék) pedagógiai, pszichológia szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.
- A játék közbeni normák közvetítésével az iskolai beilleszkedéshez szükséges lelki, szociális érettség közvetett segítése.
- Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.
- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, (differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása) a szülők szemléletformálása

1.3. A játék tartalma

A fejlesztési feladatainkat meghatározzák

- A korosztály általános pszichikai sajátossága: Fontos a gyermekek mozgásfejlettségének (manuális képességének) észlelésének, érzelmi, akarati életének gondolkodási jellemzőinek ismerete.
- Az egyéni fejlettség és érdeklődés: Fontos tudni, hogy a gyermek a fenti területen milyen szinten áll, hiszen a fejlesztő munka ennek ismeretében tervezhető meg.
- A csoport összetétele: Információkat kell szerezni a gyermek szociális háttéréről, (környezet, élmény, ismeret). Meghatározó a nemek aránya.

1. 4. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Nyugodt légkör: Nemcsak a játéknak, hanem az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos kiscsoporttól kezdve az alapvető szokás, normarendszer kialakítása, a megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális - interkulturális szemlélettel.

Idő: A napirendben erre kell a legtöbb időt biztosítani. Fontos, hogy elmélyülten játszhasanak, tevékenykedhessenek, legyen idejük elképzeléseiknek megvalósítására. A nap folyamán a délelőtti és délután játéknak egyenértékűnek kell lenni.

Megfelelő hely: A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában, a hozzátartozó helyiségek színterein (öltöző, folyosó), a teraszon és az udvaron egyaránt fontos. A csoport kialakításánál figyelembe vesszük az életkort, a csoport összetételét és az egyéni igényeket is. A csoportszobában nagyobb teret biztosítunk a mozgást igénylő játékoknak. A kicsiknél több lehetőséget adunk, kis pihenő és „búvó-helyek” létrehozásához. A nagyoknál biztosítjuk a játékhelyek lehetőség szerinti változtatását és a játékhelyek több napon át való használatát.

Az öltözőben, folyosón, fejlesztő szobában is biztosítjuk a szabad mozgás, játék lehetőségét. A tornaszereket saját ötleteik alapján az óvónő segítségével használhatják, mozgástapasztalatokat szerezhetnek.

Tágas udvarunkon nagyobb a hely a mozgásos játékhöz, de itt is fontos, hogy széleskörű tevékenységre legyen lehetőség. Programunk az udvar által kínált lehetőségre is alapozza gyermek játékmozgás tevékenységét. Valamennyi korosztály részére a játék nyugodt feltételeit teremthetjük meg.

Eszközök: A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett, az óvoda által a játékhöz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközöket, melyeket munkadélutánok szervezésével tudatosan tervezünk.

- Szimbolikus és szerepjáték eszközei: szobai és konyhai kellékek, különböző foglalkozások eljátszásának szimbólumai (orvos, szerelő, postás, fodrász, tanító, rendőr, tűzoltó, fotós, mentős, építő munkás, számítógépes, stb).
- Konstruáló játékok eszközei: (különböző kockák, kirakó és összerakó játékok, közlekedési eszközök, terepasztalok, állatok, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközök.
- Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás eszköztára: szerszámokkal, inspiráló anyagokkal.
- Kísérletező hely eszközei: természetes anyagok, felszerelések, gyermekenciklopédiák, földgömb, nagyító, mágnes).
- Kincses láda (különböző érdekes tárgyak az éppen aktuális játékokhoz takarók, szép anyagok, barkácsolás kellékei).
- Énekes játékok eszközei: ritmus hangszerek, a népi játékok kellékei, képek az ismert játékokról, gyermekek által készített hangszerek
- Meséhez szükséges eszközök: könyvek, bábok, dramatizáló eszközök, jelmezek, párnák.
- Mozgásfejlesztő eszközök: a különböző méretű mászóakák, tornapadok, fák a mászáshoz, mérleghinta, bobo car-ok, kerékpárok, egyensúlydeszka, forgóhinta, csúszda, hinta, szánkó. A részfunkciók fejlesztése szempontjából óvodánkban megtalálhatóak az alapjátékokon túl: vizuo - motoros és vizuális játékok, figyelemfejlesztő játékok, emlékezeti vagy felismerő játékok, értelemfejlesztő játékok.
- Szociális játékok eszközei: a csoportszobában és a mosdóban megtalálhatóak a testséma, én-kép kialakításához a nagyméretű és közepes tükrök. A szociális kapcsolatok kialakításához fontosnak tartjuk az ehhez szükséges eszköztár folyamatos bővítését (pl. a babák évszakoknak megfelelő ruhái, az életkor és nemek megkülönböztetésére szolgáló kellékek (kalap, kendő, szemüveg)

Élmények, tapasztalatok: A játék egyik fontos eleme a tapasztalatszerzés és élményszerzés. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, az óvodában és a tágabb természeti, társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermek újra és újra átélje, ezért fontos a spontán élmények mellett témához kapcsolódó közös élményszerzési lehetőségek megteremtése, tervezése (pl. vásároljunk boltban, piacon, látogassunk postára, fodrászhoz). A közös élményszerzés alkalmait minden nevelési évben az óvodai csoportnaplóban tervezzük, tartalmával segítve nevelési feladat megvalósulását.

Irányítás: A tudatos jelenlét és az indirekt játékirányítás a játék feltételek megteremtésének korszerű játékpedagógiai megközelítési irányát mutatja meg számunkra. Az óvodapedagógus a játék kibontakoztatása, és nem a játék fejlesztése céljából hat a játékra. Fontos, hogy olyan közvetett segítséget és mintát adjunk a gyermekeknek, amiben megerősítést és támaszt kapnak, önálló véleményalkotási- döntési képességeik fejlődnek. Kövessük mindig figyelemmel a gyermekek játékát, hangulatát, érzelmeit. Az irányításban beavatkozásunk terjedjen ki: a gyermeki sokirányú megfigyelésére a megoldási lehetőségek felállítására, választhatóságára, a testi épségének megőrzésére, konfliktusos helyzet kivédésére felnőtt segítsége nélkül, valamint a gyermek ismereteire alapozott tervszerű kezdeményezésekre. Az óvónő játékaival adjon mintát a játékok helyes használatára és a játékok elrakására.

1.5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémát folytatni, azt együttesen szervezni

- Játékukban dominánsan jelentkeznek a szimbolikus-szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet
- Szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz
- Építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás
- Ismert meséket dramatizálnak, báboznak
- Viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata

2. Verselés, mesélés

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetíti a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi- klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, közben belső képi világot jelenít meg. A belső képalakítás folyamata az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az irodalmi nevelés minden nap jelen van az óvodában. Megfelelő hely (mesesarok, meseszoba, meseszőnyeg) biztosításával, mesepárnák elhelyezésével kezdődik a mese. A mesét egy héten keresztül hallhatják a gyermekek, és azt követően történik a dramatizálás.

2.1. A verselés, mesélés célja

Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul, a gyermekek mesék, versek iránti érdeklődése, megalapozódik az irodalomszeretet. A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése által, fejlődik a helyes nyelvhasználat, a gyermekek saját vers- és mesealkotása, és a biztonságos önkifejezés.

2.2. Az óvodapedagógus feladatai

- Oldott, derűs légkör teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása
- Az óvodapedagógusok az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséiből is választanak.
- Népi, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, alapján a felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mert csak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.